

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Prehľady

02/2020

Vývoj pandémie COVID-19 vo vybraných štátoch a prehľad prijatých hygienicko-epidemiologických opatrení

Vypracovala: RNDR. Katarína Kubišová, Odbor Parlamentný inštitút

Schválila: Mgr. Natália Švecová, riaditeľka Odboru Parlamentný inštitút

Bratislava

16. apríla 2020

Anotácia:

Predložený materiál prináša stručný prehľad vývoja pandémie COVID-19 vo vybraných európskych štátoch, ako aj preventívnych opatrení, prijímaných v boji s touto pandemiou.

Kľúčové slová:

pandémia, COVID-19, hygienicko-epidemiologické opatrenia

Postavenie Odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj Oddelenie Parlamentná knižnica a Oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti Odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Odbor Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Materiál slúži výlučne pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom Odboru Parlamentný inštitút a autorov.

Obsah

Úvod.....	4
1. Míľniky šírenia pandémie COVID-19 vo svete v priebehu času.....	5
2. Prehľad aktuálnych informácií ohľadom stavu pandémie COVID-19 v európskych krajinách a vybraných krajinách sveta.....	8
3. Prehľad hygienicko-epidemiologických opatrení zavádzaných vybranými európskymi štátmi v boji proti pandémie COVID-19	11
4. Preventívne opatrenia proti šíreniu COVID-19 v parlamentoch vybraných európskych štátov	16
5. Záver	25
Použité zdroje.....	28

Úvod

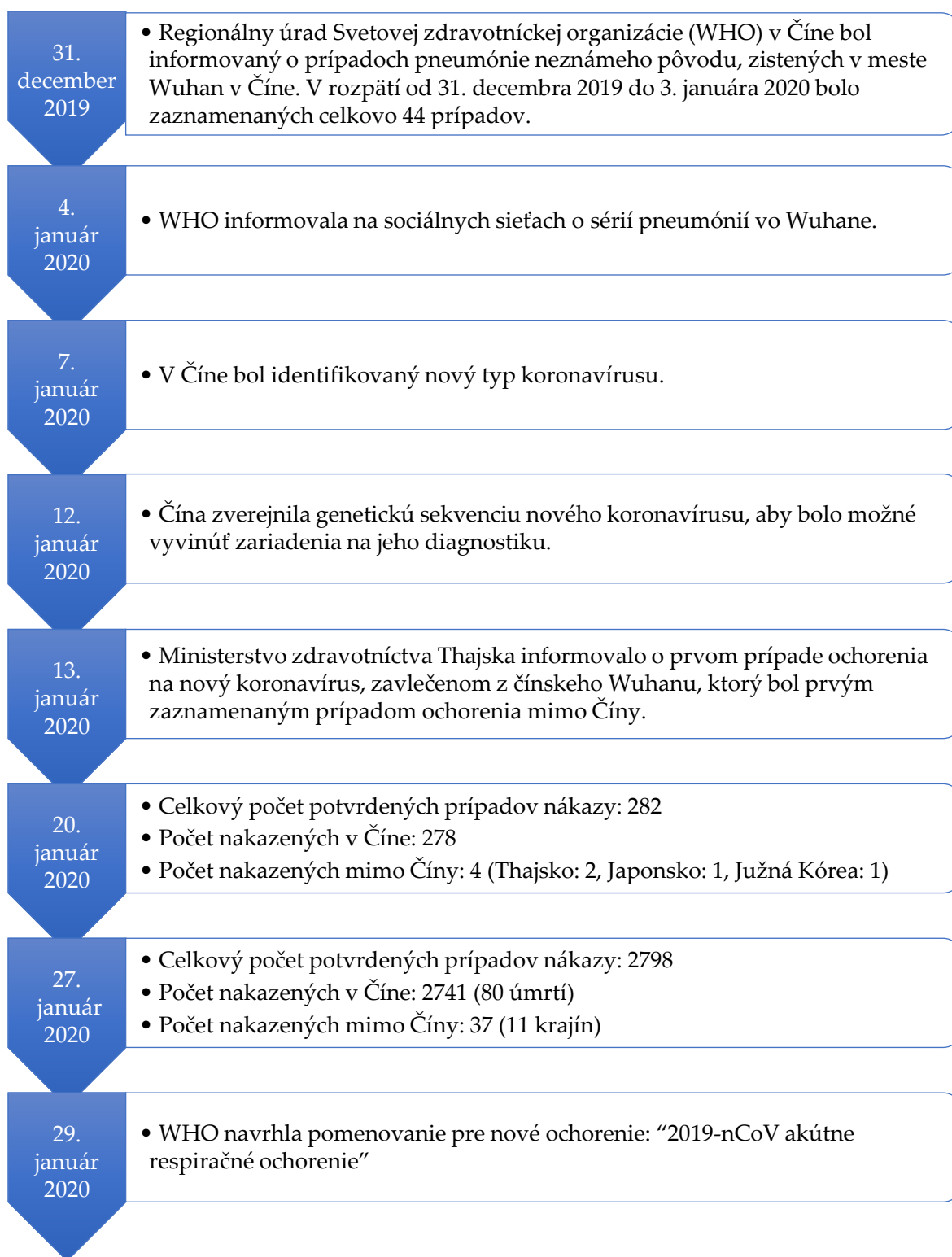
Predkladaný materiál prináša stručný prehľad vybraných informácií, súvisiacich so šírením pandémie ochorenia COVID-19 vo svete. Mapuje vývoj pandémie od jej začiatku až po súčasný stav, ako aj preventívne hygienicko-epidemiologické opatrenia, prijímané za účelom spomalenia nástupu pandémie a zmiernenia jej dôsledkov.

Keďže s takýmto druhom pandémie nemali štáty za posledné desaťročia skúsenosti, je veľmi dôležité sledovať všetky dostupné informácie, hľadať súvislosti, príklady dobrej praxe z iných štátov, aby sa tak podarilo v čo najväčšej miere odvrátiť jej negatívne dôsledky pre životy a zdravie obyvateľov, ale aj pre ekonomiku a životnú úroveň v jednotlivých krajinách sveta.

Pri prijímaní nevyhnutných opatrení je kľúčové zabezpečenie aktuálnych a relevantných informácií. Keďže sme denne zaplavovaní obrovským množstvom rozličných informácií z danej oblasti, ktoré je veľmi náročné sledovať, predkladaný materiál má za cieľ vniesť prehľad a systém do týchto informácií, ako aj upozorniť na niektoré dôležité súvislosti, ktoré z dostupných zdrojov vyplývajú.

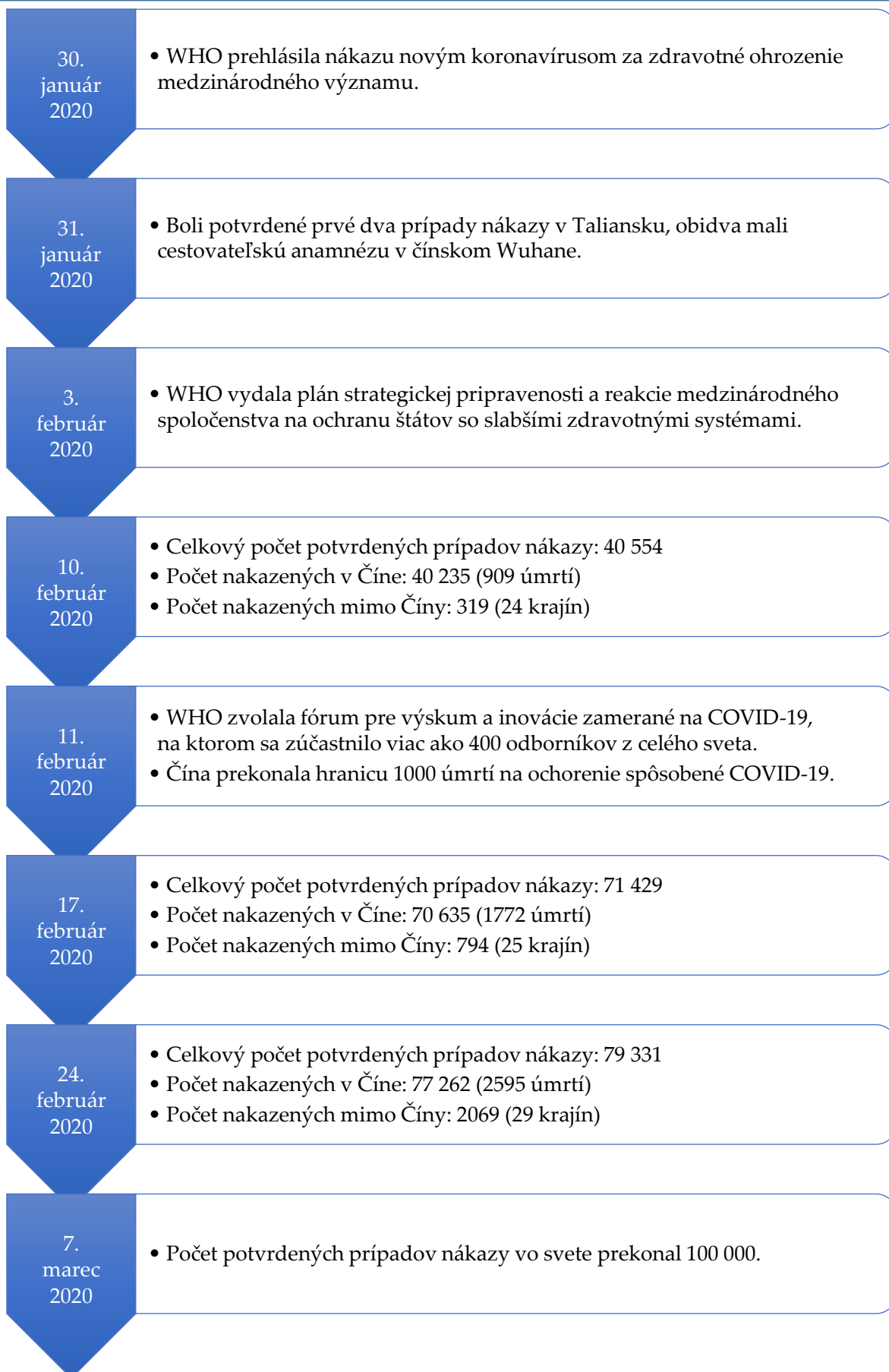
Fakty sú čerpané z oficiálnych štatistík, pričom sú doplnené aj o informácie, zasielané priamo národných parlamentmi jednotlivých štátov prostredníctvom interných sietí výmeny informácií, takže predstavujú unikátny zdroj informácií, ktoré v takejto forme neboli inde publikované. Osobitnú kategóriu predstavujú informácie o preventívnych opatreniach, prijímaných parlamentmi jednotlivých štátov v boji proti pandémie.

1. Mílniky šírenia pandémie COVID-19 vo svete v priebehu času¹

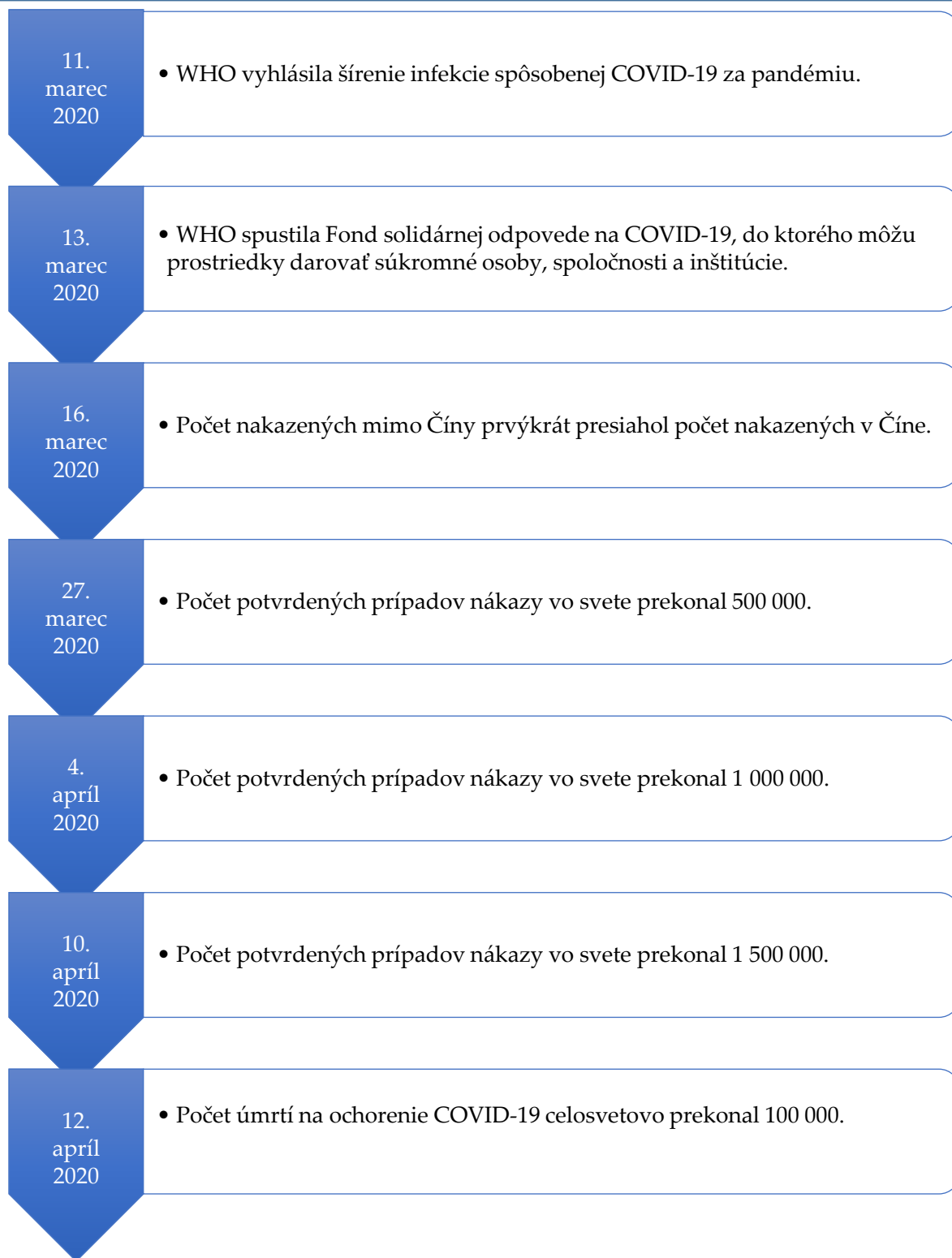

¹ WHO. *Coronavirus disease situation reports*. Dostupné na internete:
<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/situation-reports> [cit. 15.04.2020]

Prehľad: Vývoj pandémie COVID-19 vo vybraných štátoch a prehľad prijatých hygienicko-epidemiologických opatrení

Prehľad: Vývoj pandémie COVID-19 vo vybraných štátoch a prehľad prijatých hygienicko-epidemiologických opatrení

2. Prehľad aktuálnych informácií ohľadom stavu pandémie COVID-19 v európskych krajinách a vybraných krajinách sveta

Tab. 1 Prehľad aktuálnych informácií ohľadom stavu pandémie v európskych krajinách a vybraných krajinách sveta k 16.04.2020 (21:00 stredoeurópskeho času)

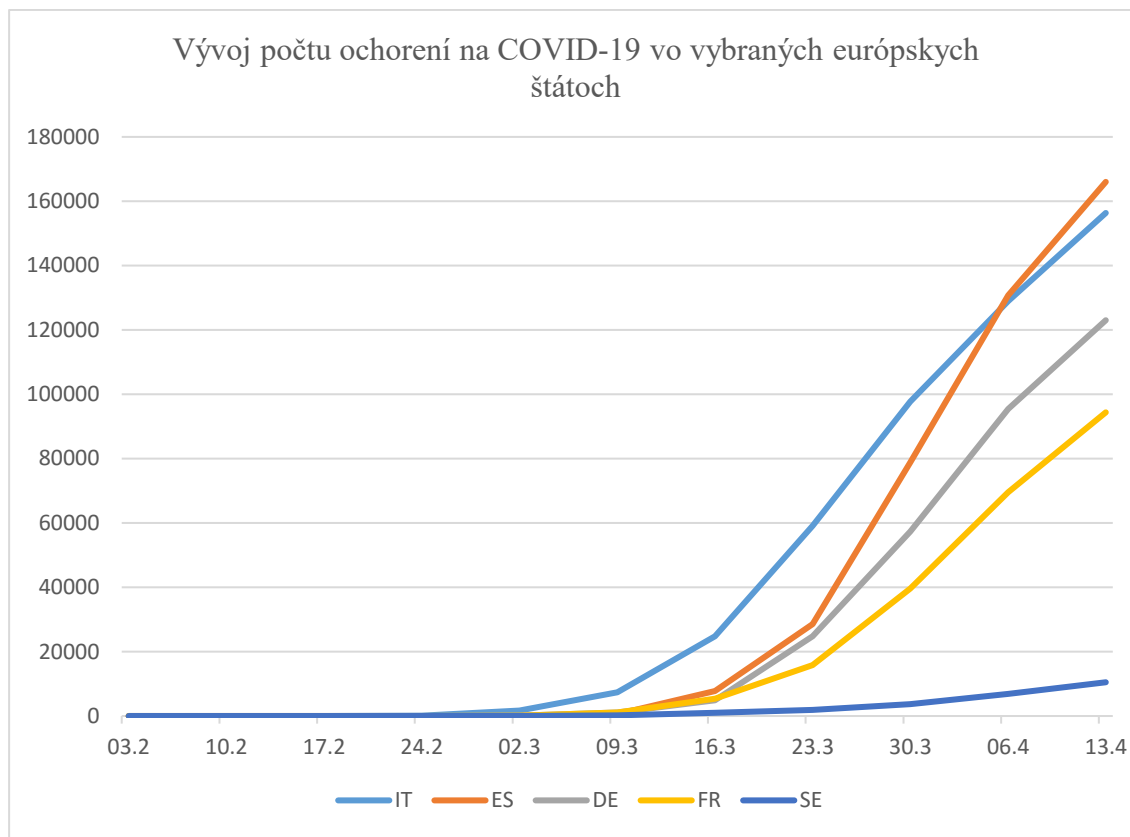
Názov krajiny	Dátum prvého výskytu	Celkový počet prípadov	Prípady na 1 mil. obyvateľov	Nové prípady	Aktuálne prípady	Aktuálne prípady vážne	Celkový počet vyliečených	Vyliečení na 1 mil. obyvateľov	Celkový počet úmrtí	Úmrtia na 1 mil. obyvateľov	Mortalita (%)	Nové úmrtia	Celkový počet testov	Testy na 1 mil. obyvateľov
Svet	7.1.2020	2 171 424	279	84 993	1 480 302	57 062	546 272	70	144 850	19	21%	6 231	-	-
Belgicko	3.2.2020	34 809	3 003	1 236	22 390	1 182	7 562	652	4 857	419	39%	417	134 303	11 588
Bulharsko	6.3.2020	800	115	53	640	37	122	18	38	5	24%	2	18 502	2 663
Česko	29.2.2020	6 359	594	58	5 218	75	972	91	169	16	15%	3	146 004	13 634
Chorvátsko	24.2.2020	1 791	436	50	1 227	31	529	129	35	9	6%	2	20 158	4 910
Čína	10.1.2020	82 341	57	46	1 107	95	77 892	54	3 342	2	4%	0	-	-
Cyprus	8.3.2020	735	609	20	646	8	77	64	12	10	13%	0	17 923	14 845
Dánsko	26.2.2020	6 879	1 188	198	3 535	92	3 023	522	321	55	10%	12	82 380	14 223
Estónsko	26.2.2020	1 434	1 081	34	1 265	10	133	100	36	27	21%	1	36 024	27 156
Fínsko	28.1.2020	3 369	608	132	1 594	76	1 700	307	75	14	4%	3	49 700	8 970
Francúzsko	23.1.2020	165 027	2 528	17 164	114 295	6 248	32 812	503	17 920	275	35%	753	333 807	5 114
Grécko	25.2.2020	2 207	212	15	1 833	69	269	26	105	10	28%	3	50 771	4 871
Holandsko	26.2.2020	29 214	1 705	1 061	25 649	1 279	250	15	3 315	193	93%	181	147 948	8 634
Írsko	28.2.2020	13 271	2 688	724	12 708	158	77	16	486	98	86%	42	90 646	18 358
Island	27.2.2020	1 739	5 096	12	587	6	1 144	3 352	8	23	1%	0	38 204	111 955
Lichtenštajnsko	2.3.2020	79	2 072	0	23	0	55	1 443	1	26	2%	0	900	23 605
Litva	27.2.2020	1 128	414	37	918	14	178	65	32	12	15%	2	48 537	17 829
Lotyšsko	1.3.2020	675	358	9	613	3	57	30	5	3	8%	0	31 302	16 595
Luxembursko	28.2.2020	3 444	5 502	71	2 823	35	552	882	69	110	11%	0	31 660	50 577
Maďarsko	3.3.2020	1 652	171	73	1 311	60	199	21	142	15	42%	8	38 489	3 984
Malta	6.3.2020	412	933	13	327	4	82	186	3	7	4%	0	21 164	47 932
Nemecko	26.1.2020	136 569	1 630	1 816	55 626	4 288	77 000	919	3 943	47	5%	139	1 728 357	20 629
Nórsko	25.2.2020	6 848	1 263	51	6 664	64	32	6	152	28	83%	2	133 707	24 664
Poľsko	3.3.2020	7 918	209	336	6 830	160	774	20	314	8	29%	28	169 071	4 467

Názov krajiny	Dátum prvého výskytu	Celkový počet prípadov	Prípady na 1 mil. obyvateľov	Nové prípady	Aktuálne prípady	Aktuálne prípady vážne	Celkový počet vyliečených	Vyliečení na 1 mil. obyvateľov	Celkový počet úmrtí	Úmrtia na 1 mil. obyvateľov	Mortalita (%)	Nové úmrtia	Celkový počet testov	Testy na 1 mil. obyvateľov
Portugalsko	1.3.2020	18 841	1 848	750	17 719	229	493	48	629	62	56%	30	208 314	20 430
Rakúsko	24.2.2020	14 476	607	126	5 080	238	8 986	998	410	46	4%	17	162 816	18 078
Rumunsko	25.2.2020	7 707	401	491	5 958	243	1 357	71	392	20	22%	20	79 629	4 139
Slovensko	5.3.2020	977	179	114	802	5	167	31	8	1	5%	2	34 458	6 311
Slovinsko	3.3.2020	1 268	610	20	1 033	31	174	84	61	29	26%	0	38 137	18 344
Španielsko	30.1.2020	182 816	3 910	2 157	88 889	7 371	74 797	1 600	19 130	409	20%	318	930 230	19 896
Spojené kráľovstvo	30.1.2020	103 093	1 519	4 617	89 020	1 559	-	-	13 729	202	-	861	417 649	6 152
Švajčiarsko	24.2.2020	26 732	3 089	396	9 551	386	15 900	1 837	1 281	148	7%	42	206 400	23 849
Švédsko	30.1.2020	12 540	1 242	613	10 657	996	550	54	1 333	132	71%	130	74 600	7 387
Taliansko	29.1.2020	168 941	2 794	3 786	106 607	2 936	40 164	664	22 170	367	36%	525	1 178 403	19 490
USA	20.1.2020	673 085	2 033	24 937	581 477	13 369	57 232	173	34 376	104	38%	1 788	3 382 842	10 220

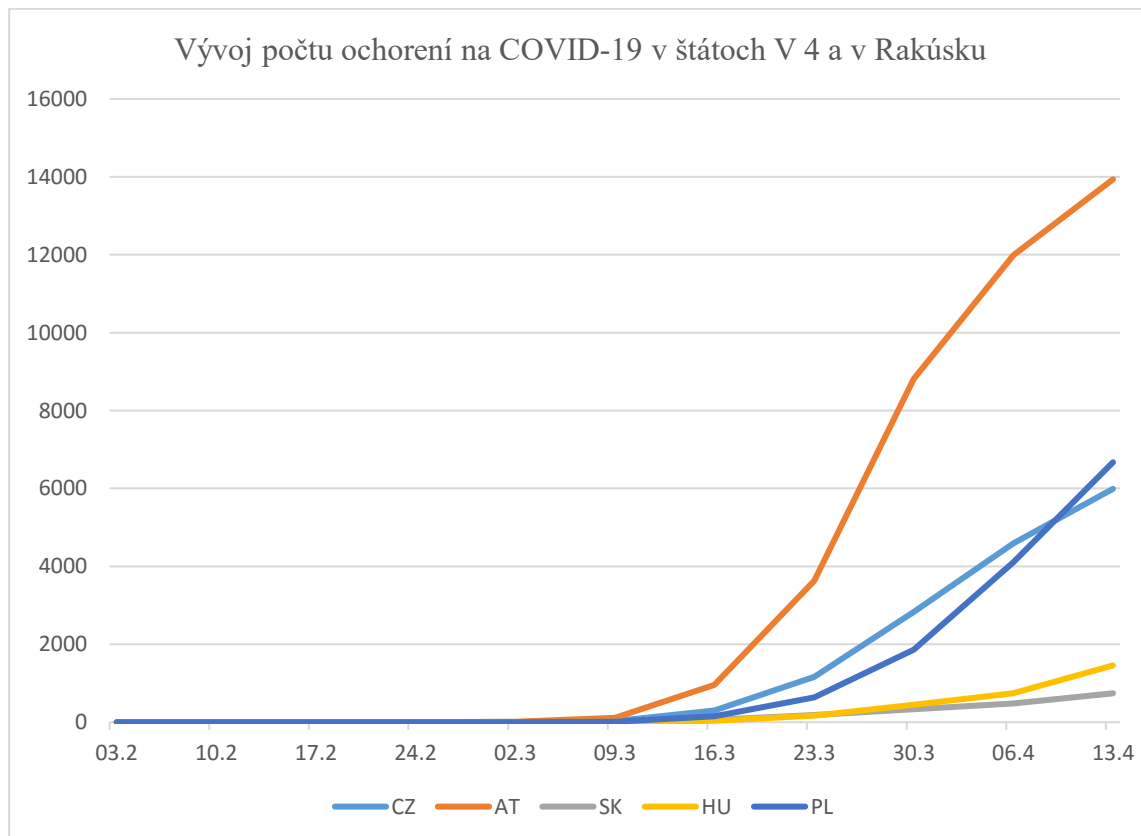
Zdroj: Worldometer: COVID-19 CORONAVIRUS PANDEMIC. 16.04.2020 o 21:00 CET. Dostupné na internete na:

www.worldometers.info/coronavirus/#countries, citované 16.04.2020 o 21:00 CET; úpravy a preklad tabuľky Odbor Parlamentný inštitút K NR SR

Graf 1 Vývoj počtu ochorení na COVID-19 vo vybraných európskych štátoch (Taliansko, Španielsko, Nemecko, Francúzsko, Švédsko)

Graf 2 Vývoj počtu ochorení na COVID-19 v štátoch V 4 a v Rakúsku

3. Prehľad hygienicko-epidemiologických opatrení zavádzaných vybranými európskymi štátmi v boji proti pandémie COVID-19

Nasledujúci prehľad hygienicko-epidemiologických opatrení, zavádzaných v jednotlivých európskych štátoch neobsahuje základné opatrenia, spoločné pre všetky krajiny, ako napríklad: príprava zdravotníckych zariadení na pandémiu, nákup zdravotníckych pomôcok a prístrojov, nákup testovacích súprav, nariadenie širokého testovania obyvateľstva, monitorovanie kontaktov nakazených ľudí, vývoj očkovacích vakcín a liečiv, a pod.

Opatrenia sú uvedené na základe dostupných informácií z národných parlamentov daných štátov získaných z interných sietí informácií (t. j. Európske centrum pre parlamentný výskum a dokumentáciu ECPRD a komunikačné kanály stálych zástupcov národných parlamentov pri Európskom parlamente). Je možné, že niektoré opatrenia boli v danom štáte zavedené, ale informácia o nich nebola zástupcami národného parlamentu zaslaná do týchto interných sietí informácií.

Ak bol oznámený presný dátum zavedenia daného opatrenia, je v tabuľke uvedený. Ak tento dátum nebol obsiahnutý, ale informácia o tom, že dané opatrenie bolo v danom štáte zavedené, áno, uvádzame pri danom opatrení len príslušný štát. Tabuľka teda nemusí obsahovať úplný výpočet všetkých štátov EÚ, ktoré dané opatrenie zaviedli, iba tých štátov, od ktorých máme o tom príslušnú informáciu z interných sietí informácií.

Tab. 2 Opatrenia prijímané jednotlivými štátmi v boji proti šíreniu pandémie (stav k 16.04.2020)

Opatrenie	Aplikujúce štáty (odkedy)	Aplikácia v Slovenskej republike (odkedy)
Zatvorenie múzeí, divadiel, výstav, zrušenie kultúrnych a športových podujatí atď.	Poľsko (10.03.); Taliansko, Nórsko, Holandsko (12.03.); Česká republika, Bulharsko (13.03.); Dánsko (14.03.); Litva (15.03.); Fínsko (16.03.); Belgicko; Lotyšsko (17.03.); Grécko (18.03.); Chorvátsko (19.03.); Spojené kráľovstvo (23.03.); Estónsko (27.03.); Španielsko; Nemecko; Francúzsko; Švajčiarsko; Slovinsko; Rumunsko; Luxembursko; Rakúsko; Maďarsko	áno (13.03.)

Prehľad: Vývoj pandémie COVID-19 vo vybraných štátoch a prehľad prijatých
hygienicko-epidemiologických opatrení

Opatrenie	Aplikujúce štáty (odkedy)	Aplikácia v Slovenskej republike (odkedy)
Zatvorenie reštaurácií, barov a klubov	Poľsko (10.03.); Taliansko; Nórsko (12.03.); Bulharsko (13.03.); Česká republika (13.03. čiast., 16.03.); Litva (15.03.); Holandsko; Rakúsko; Fínsko; Írsko (16.03.); Belgicko (17.03.); Dánsko; Grécko (18.03.); Chorvátsko (19.03.); Nemecko; Spojené kráľovstvo (23.03.); Estónsko (27.03.); Španielsko; Francúzsko; Švajčiarsko; Slovinsko; Rumunsko; Luxembursko; Maďarsko	áno (16.03.)
Zatvorenie nákupných centier a obchodov (okrem potravín, lekární a drogérií)	Poľsko (10.03.); Taliansko; Nórsko; Írsko (12.03.); Česká republika; Bulharsko (13.03.); Portugalsko (čiast.); Fínsko (16.03.); Belgicko; Grécko (18.03.); Chorvátsko (19.03.); Spojené kráľovstvo (23.03.); Estónsko (27.03.); Španielsko; Nemecko; Francúzsko; Švajčiarsko; Slovinsko; Rumunsko; Luxembursko; Maďarsko	áno (16.03.)
Zákaz zhromaždení nad určitý počet ľudí	Holandsko (100); Fínsko (500); Írsko (100) (12.03., 27.03. zosil.); Česká republika (13.03.); Rakúsko (2); Maďarsko (indoor 100, outdoor 500); Fínsko (10) (16.03.); Dánsko (10) (18.03.); Chorvátsko (5) (19.03.); Švajčiarsko (5) (20.03.); Nemecko (2); Spojené kráľovstvo (2); Grécko (10); Holandsko (3) (23.03.); Nórsko (5) (24.03.); Poľsko (2) (25.03.); Slovinsko (29.03.); Lotyšsko (31.03.); Taliansko; Španielsko; Francúzsko; Švédsko; Estónsko (2); Luxembursko (1); Bulharsko (2)	áno <i>(len členovia jednej domácnosti)</i> (8.4.- 13.4.)
Univerzity a vysoké školy prešli na vzdelávanie on-line	Taliansko (04.03.); Grécko (09.03.); Poľsko (10.03.); Česká republika (11.03.); Írsko; Litva; Nórsko; Holandsko (12.03.); Lotyšsko (13.03.); Rakúsko; Portugalsko; Fínsko; Dánsko; Estónsko; Chorvátsko (16.03.); Belgicko (17.03.); Spojené kráľovstvo (20.03.); Švajčiarsko (23.03.); Maďarsko (27.03.); Španielsko; Nemecko; Francúzsko; Bulharsko	áno (16.03.)

Prehľad: Vývoj pandémie COVID-19 vo vybraných štátoch a prehľad prijatých
hygienicko-epidemiologických opatrení

Opatrenie	Aplikujúce štáty (odkedy)	Aplikácia v Slovenskej republike (odkedy)
Zatvorenie základných a stredných škôl	Taliansko (04.03.); Grécko (09.03.); Poľsko (10.03.); Česká republika (11.03.); Írsko; Litva; Nórsko (12.03.); Lotyšsko (13.03.); Rakúsko; Portugalsko; Fínsko; Dánsko; Estónsko; Chorvátsko; Holandsko (16.03.); Belgicko (17.03.); Spojené kráľovstvo (20.03.); Švajčiarsko (23.03.); Maďarsko (27.03.); Španielsko; Nemecko; Francúzsko; Bulharsko	áno (16.03.)
Odporúčanie pracovať z domu, pokiaľ je to možné	Nórsko; Holandsko; Fínsko (12.03.); Bulharsko (13.03.); Rakúsko; Írsko (16.03.); Belgicko (17.03.); Taliansko; Španielsko; Švédsko	odporúčanie – tam, kde je to možné
Uzatvorenie určitých oblastí krajiny do karantény	Grécko; Estónsko (14.03.); Rakúsko (16.03.); Portugalsko (17.03.); Rumunsko (30.03.); Fínsko; Nemecko; Česká republika	áno lokálne (napr. 08.04.)
Uzatvorenie medzinárodných letísk	Bulharsko (20.03.); Chorvátsko (23/03); Slovinsko	áno (12.03.)
Kontroly na hraniciach (meranie teploty, rozdávanie letákov, poučenie...)	Česká republika (14.03.); Rakúsko (16.03.)	áno (12.03.)
Vyhlásenie mimoriadnej situácie, mimoriadneho, alebo núdzového stavu	Litva (26.02.); Maďarsko (11.03.); Slovinsko (12.03.); Česká republika; Bulharsko; Lotyšsko; Estónsko (13.03.); Španielsko (14.03., zosil. 25.03.); Poľsko (14.03., zosil. 20.03.); Fínsko; Rakúsko; Švajčiarsko; Rumunsko (16.03.); Portugalsko (18.03.); Luxembursko (19.03.); Nórsko; Írsko (21.03.); Francúzsko (22.03.); Spojené kráľovstvo (25.03.); Taliansko (31.03.); Belgicko	áno (11.03.)

Prehľad: Vývoj pandémie COVID-19 vo vybraných štátoch a prehľad prijatých
hygienicko-epidemiologických opatrení

Opatrenie	Aplikujúce štáty (odkedy)	Aplikácia v Slovenskej republike (odkedy)
Zákaz cestovania - uzatvorenie hraníc štátu (okrem občanov daného štátu)	Nórsko (12.03.); Dánsko; Lotyšsko (14.03.); Poľsko (15.03.); Španielsko; Česká republika; Litva (16.03.); Maďarsko; Estónsko; Nemecko; Portugalsko (17.03.); Luxembursko; Fínsko (18.03.); Švajčiarsko; Chorvátsko (19.03.); Belgicko; Grécko (20.03.); Rumunsko (21.03.); Taliansko (26.03.); Francúzsko; Holandsko; Rakúsko; Slovinsko	áno (16.03.)
Povinná 14-dňová karanténa po návrate zo zahraničia	Holandsko; Írsko (12.03.); Česká republika (13.03.); Nórsko (14.03.); Chorvátsko (16.03.); Estónsko (17.03.); Grécko; Fínsko (18.03.); Poľsko (24.03.)	áno (13.03.)
Povinná vzdialenosť 1,5 m medzi ľuďmi na verejnosti	Írsko (12.03.); Lotyšsko (13.03.); Chorvátsko (19.03.); Švajčiarsko (20.03.); Nemecko; Holandsko (23.03.); Maďarsko (28.03.); Slovinsko (29.03.)	odporúčané
Špeciálne hodiny pre nakupovanie seniorov	Česká republika (23.03.); Maďarsko (28.03.); Slovinsko (29.03.); Bulharsko	áno (30.03.)
Zrušenie výnimiek na prechod hraníc pre pendlerov	Česká republika (23.03.)	
Obmedzenie voľného pohybu osôb (povolenia na vychádzanie za určitým účelom)	Taliansko (11.03.); Rakúsko (16.03.); Francúzsko; Švajčiarsko (17.03.); Belgicko, Portugalsko (18.03.); Chorvátsko (19.03.); Spojené kráľovstvo; Holandsko; Grécko (23.03.); Rumunsko (25.03.); Írsko (27.03.); Maďarsko (28.03.); Španielsko; Luxembursko; Nemecko (v niektorých spolkových krajinách)	áno – dočasne (8.4.- 13.4.), inak odporúčané
Policačné kontroly na uliciach (kontrola porušovania dôvodov na vychádzanie)	Grécko (23.03.)	áno – dočasne (8.4.- 13.4.)

Prehľad: Vývoj pandémie COVID-19 vo vybraných štátoch a prehľad prijatých
hygienicko-epidemiologických opatrení

Opatrenie	Aplikujúce štáty (odkedy)	Aplikácia v Slovenskej republike (odkedy)
Dodržiavanie dištančnej vzdialenosti aj v obchodoch a hromadnej doprave	Chorvátsko (19.03.); Holandsko (23.03.); Nórsko (24.03.); Estónsko; Švédsko	áno (30.03.)
Pohyb na verejných miestach iba s rúškom	Česká republika	áno (25.03.)
Zrušenie verejnej dopravy	Chorvátsko (22.03.)	
Zákaz všetkých komerčných aktivít okrem strategicky nutných pre štát	Taliansko (23.03.)	

4. Preventívne opatrenia proti šíreniu COVID-19 v parlamentoch vybraných európskych štátov

Táto časť materiálu prináša stručný prehľad opatrení, ktoré prijali **národné parlamenty vybraných európskych štátov vo vzťahu ku svojej činnosti a organizácii práce, rokovania a hlasovania**, a to za účelom prevencie proti šíreniu ochorenia COVID-19. Ide o opatrenia, ktoré parlamenty prijali nad rámec celoštátnych opatrení, schválených vládou, krízovým štáбом alebo iným orgánom exekutívy, alebo z časového hľadiska skôr, ako boli tieto opatrenia schválené na celoštátnej úrovni (napr. povinná karanténa pri návrate do zahraničia). Mnohé krajiny prijímajú špecifické zákony alebo novelizujú existujúce zákony za účelom zmiernenia sociálno-ekonomických dopadov pandémie COVID-19 a umožnenia chodu krajiny za krízového režimu. Prehľad týchto zákonov nie je predmetom tohto materiálu. Odbor Parlamentný inštitút však aktuálne pripravil aj porovnávaciu analýzu na tému prijatých opatrení na boj so sociálno-ekonomickým dopadom pandémie ochorenia COVID-19 vo vybraných štátoch.

Súhrnná tabuľka reflektuje stav k **15. aprílu 2020**. Avšak aktuálnosť jednotlivých odpovedí sa môže líšiť v závislosti od toho, kedy daný parlament na požiadavku v rámci európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD) odpovedal a kedy svoju odpoveď následne aktualizoval. Odbor Parlamentný inštitút bude problematiku naďalej sledovať a tabuľku aktualizovať, ak budú k dispozícii nové odpovede. Pri dvojkomorových parlamentoch ide zväčša o dolné komory.

Tab. 4 Opatrenia parlamentov na zabránenie šírenia pandémie COVID-19

Typ opatrenia	Aplikujúce štáty	% aplikujúcich krajín (z celkovo 26 dostupných odpovedí)	Opatrenie je použité v NR SR
Hygienické a epidemiologické opatrenia v parlamente			
Umiestnenie dezinfekčných prípravkov pri vchodoch, na toaletách a iných priestoroch parlamentu	AT, CZ, FR, DE, EE, ES, GB, GR, IT, LV, LT, LU, NL, NO, PL, SI, IE, RO, SE, CH, HU, PL	85%	√
Distribúcia pokynov k dodržiavaniu zvýšených hygienických opatrení v rámci prevencie šírenia vírusu (vylepovanie oznamov, oznamy na intranete, atď.)	AT, BE, EE, FI, FR, DE, ES, GB, HU, LU, NL, NO, SE, IE, RO, PL, SI	65%	√

Prehľad: Vývoj pandémie COVID-19 vo vybraných štátoch a prehľad prijatých
hygienicko-epidemiologických opatrení

Typ opatrenia	Aplikujúce štáty	% aplikujúcich krajín (z celkovo 26 dostupných odpovedí)	Opatrenie je použité v NR SR
Povinná 14-dňová karanténa pre zamestnancov a poslancov po návrate z rizikových krajín	BE, EE, HU	12%	√
Častejšie upratovanie a dezinfikovanie priestorov a povrchov v parlamente	CZ, EE, FR, GR, NL, IE, BG, HU, LU, PL, SI, GB, FI	50%	√
Zriadenie špeciálnej miestnosti mimo parlamentu na vyšetrovanie ľudí, podozrivých z nákazy vírusom	GR	4%	
Lekárska prehliadka osôb pri vstupe do parlamentu (napr. meranie telesnej teploty)	IT, HU, LU, PL, BG, LV, RO	27%	√
Pripravené izolačné miestnosti pre nevyhnutné prípady	IE, CH, IT	12%	
Nevyhnutnosť podpísať prehlásenie o riziku nákazy pri vstupe do budov parlamentu	HU, RO, PL	12%	
Opatrenia, týkajúce sa organizácie práce parlamentu			
Umožnený tzv. "home office" pre zamestnancov, ktorých charakter práce to umožňuje	CZ, AT, FI, GR, BE, SI, CH, PT, BG, ES, FR, DK, HU, IE, IT, LV, LU, NL, PL, SE, NO, HR, EE, GB	92%	√
Oslobodenie znevýhodnených pracovníkov (s chronickými ochoreniami) od pracovných povinností	PT	4%	
Zavedenie princípu rotácie zamestnancov – minimálne 50% zamestnancov je dočasne oslobodených od pracovných povinností (striedavý systém) na základe rozhodnutia vedúcich pracovníkov	PT, ES	8%	

Prehľad: Vývoj pandémie COVID-19 vo vybraných štátoch a prehľad prijatých
hygienicko-epidemiologických opatrení

Typ opatrenia	Aplikujúce štáty	% aplikujúcich krajín (z celkovo 26 dostupných odpovedí)	Opatrenie je použité v NR SR
Fungovanie parlamentu v minimalistickom režime (len bezpečnostná služba a zamestnanci, zabezpečujúci chod nevyhnutných činností)	ES	4%	
Povinnosť všetkých zamestnancov (aj v režime práce na diaľku) oznámiť Osobnému úradu všetky prípady pozitívnych testov na COVID-19 v záujme ochrany spolupracovníkov	ES	4%	√
Obmedzenie zahraničných pracovných ciest	FI, CH, GB	12%	
Zákaz pracovných ciest do vybraných rizikových krajín	EE, LU	8%	
Zákaz pracovných ciest do zahraničia celkovo	CZ, AT, BG, LV, SI, FI, FR, GR, IT, NO, PT, ES, HU	50%	√
Zrušenie prehliadok parlamentu	CZ, GR, LT, AT, DK, EE, FI, NL, RO, SE, CH, HU, IE, LU, PT, SI, NO, ES, GB, FR, IT, HR	85%	√
Zrušenie všetkých stretnutí, seminárov, výstav	CZ, LT, AT, EE, FI, BG, FR, GR, HU, HR, IE, IT, LV, PT, SI, ES	62%	√
Zákaz návštev zamestnancov v parlamente	CZ, CH, BE, ES, DE, GR, LU, NL, RO, SI, HR, FR, NO, HU	54%	√
Zákaz návštev poslancov v parlamente	IT, ES, FR, NO, HU	19%	√
Zákaz hromadných návštev v parlamente	NL, SE, ES, FR, DE, GR, HR, LU, NL, PT, RO, SI, NO, HU	54%	√
Obmedzenie tlačových konferencií a prítomnosti zástupcov médií v parlamente	CZ, EE, GR, HR	15%	√

Prehľad: Vývoj pandémie COVID-19 vo vybraných štátoch a prehľad prijatých
hygienicko-epidemiologických opatrení

Typ opatrenia	Aplikujúce štáty	% aplikujúcich krajín (z celkovo 26 dostupných odpovedí)	Opatrenie je použité v NR SR
Obmedzenie vstupu cudzích osôb do parlamentu – okrem poslancov a zamestnancov	IT, FI, CH, BG, HU, PL, FR	27%	√
Redukcia počtu návštevníkov na balkóne rokovacej sály – prvé dva rady voľné, potom – aspoň 1 metrové odstupy medzi návštevníkmi	FI	4%	
Zatvorenie balkónu v rokovacej sále pre verejnosť	CZ, NL, AT, IT, LU, EE, GB	27%	√
Zatvorenie informačného centra pre verejnosť	CZ, IT, DE, HU, PT	19%	√
Obmedzenie prevádzky stravovacích zariadení, alebo ich zatvorenie	IT, BE, BG, FR, DK, HU, NL, ES, HR, GB, PT	42%	√
Vytvorenie kontaktného bodu v parlamente	AT	4%	
Zatvorenie knižnice pre verejnosť	AT, PT, GR, HU, IT	19%	(knižnica je neverejná)
Zrušenie niektorých vybraných akcií v parlamente	HR, DK, FI	12%	√
Obmedzenie sociálnych kontaktov zamestnancov, dodržiavanie bezpečnej vzdialenosti minimálne 1,5 m, meranie telesnej teploty 2-krát denne	FR, HU	8%	
Vytvorenie alternatívnych tímov zo zamestnancov, schopných zabezpečiť plnenie funkcií parlamentu, ktoré sa striedajú v dochádzaní do práce a vykonávaní home office (tímy A a B)	HR, HU, DE	12%	

Prehľad: Vývoj pandémie COVID-19 vo vybraných štátoch a prehľad prijatých
hygienicko-epidemiologických opatrení

Typ opatrenia	Aplikujúce štáty	% aplikujúcich krajín (z celkovo 26 dostupných odpovedí)	Opatrenie je použité v NR SR
Opatrenia, týkajúce sa činnosti parlamentu			
Rokovania výborov			
Rokovania výborov v neverejnom režime	CZ, BG, EE, LV, SI, HU	23%	√
Video záznam z rokovania výborov na webovej stránke parlamentu	LV	4%	
Rokovanie výborov prenášané cez televízny kanál	DK	4%	
Účasť hostí na zasadnutiach výborov cez video mosty	EE	4%	
Zasadnutia výborov – len pre urgentné záležitosti	PT, EE, GR, LV, LU, NL, ES, FI, GB, NO, HU, DK, FR	50%	
Zasadnutia výborov – prostredníctvom video-konferencií a e-mailov	HR, EE, FR, DK, LT, NO, PL, GB, AT, FI, LU, PT, NL	50%	
Dodržiavanie dištančnej vzdialenosti medzi poslancami aj počas rokovania výborov	BE, HU	8%	
Redukcia počtu poslancov na zasadnutí výboru	FR (24), PT	8%	
Plenárne zasadnutia			
Plenárne schôdze v neverejnom režime (okrem predstaviteľov médií)	AT, BG, SI, HU, NL, ES, GB	27%	√
Prerušenie zasadnutia parlamentu	CH	4%	
Zrušenie plánovaného plenárneho zasadnutia parlamentu (prehodnocovanie situácie každý týždeň)	ES, LT, GB, LU	16%	

Prehľad: Vývoj pandémie COVID-19 vo vybraných štátoch a prehľad prijatých
hygienicko-epidemiologických opatrení

Typ opatrenia	Aplikujúce štáty	% aplikujúcich krajín (z celkovo 26 dostupných odpovedí)	Opatrenie je použité v NR SR
Dočasné prerušenie činnosti parlamentu (spojené s veľkonočnými prázdninami)	LV, GB, LT	12%	
Redukcia počtu osôb v rokovacej sále počas diskusie na plenárnej schôdzi a počas hlasovania (proporčné zastúpenie politických strán podľa výsledkov volieb) (v prípade IE a SE je to rozhodnutie politických strán)	GR, IE (1/3), AT (1/2), SE (55 z 349), FR (24 z 577), HR (30), NO (87 zo 169), PT (1/5), DK (95 zo 179), NO (87 zo 169), PL, DE (25%), NL (2 za posl. klub), BE, FI, IT, ES	65%	
Zmena organizácie sedenia v rokovacej sále tak, aby bolo možné dodržiavať dištančné vzdialenosti medzi poslancami	FR, IT, HR, DK, HU, PT, FI, LU, PL, AT, DE, SI	46%	
Redukcia počtu prerokovaných bodov denne	HR (2)	4%	
Redukcia počtu rokovacích dní v týždni	EE, DE, PT, NL	16%	
Poslanci sú prítomní v rokovacej sále len počas svojho rečníckeho vystúpenia	HR	4%	
Možnosť účasti poslancov na schôdzi na diaľku (okrem tých poslancov, ktorí sú fyzicky prítomní v rokovacej sále) prostredníctvom instant messaging	PL	4%	
Spôsob hlasovania			
Umožnenie hlasovania na diaľku počas plenárnej schôdze (bez prítomnosti v rokovacej sále)	ES, PL, NL	12%	
Tzv. zastupiteľské hlasovanie – niekoľko zástupcov hlasuje za poslanecký klub	FR (1-2 zástupcovia za politický klub), SE (55 poslancov z 349)	8%	

Prehľad: Vývoj pandémie COVID-19 vo vybraných štátoch a prehľad prijatých
hygienicko-epidemiologických opatrení

Typ opatrenia	Aplikujúce štáty	% aplikujúcich krajín (z celkovo 26 dostupných odpovedí)	Opatrenie je použité v NR SR
Zmena organizácie hlasovania – do viacerých miestností, vstupovanie poslancov po jednom, hlasovanie prostredníctvom papierových kariet (namiesto elektronického hlasovania)	BE	4%	
Zmena organizácie hlasovania – poslanci stoja v rade pred rokovacou sálou s odstupmi 2 metre; v rokovacej sále môže byť najviac 10 poslancov naraz; poslanec hlasuje stlačením elektronického tlačidla a po hlasovaní ihneď opustí rokovaciu sálu	DK	4%	
Zmena organizácie hlasovania – väčší počet hlasovacích schránok a dlhší čas na odovzdanie hlasov, aby sa zabezpečila bezpečná vzdialenosť medzi poslancami	DE	4%	
Zmena organizácie hlasovania – v troch miestnostiach po 50 poslancov, hlasovanie rukou	HR	4%	
Možnosť hlasovania použitím tabletu	PL	4%	
Hlasovanie vyvolávaním mien z miesta	IE	4%	
Iné			
Vypočutia na výboroch sa uskutočňujú písomnou formou, alebo prostredníctvom videokonferencie	FI, NO, IT	12%	
Hodina otázok a interpelácie online, bez fyzickej účasti zúčastnených	GR	4%	
Zrušenie hodiny otázok	NL, IE	8%	

Prehľad: Vývoj pandémie COVID-19 vo vybraných štátoch a prehľad prijatých
hygienicko-epidemiologických opatrení

Typ opatrenia	Aplikujúce štáty	% aplikujúcich krajín (z celkovo 26 dostupných odpovedí)	Opatrenie je použité v NR SR
Vybavovanie petícií len telefonicky, alebo e-mailom	RO	4%	
Vytvorenie krízového výboru v parlamente pre posudzovanie situácie a koordináciu opatrení	ES, NO	8%	
Hodina otázok – raz do týždňa, dvaja zástupcovia každej frakcie prítomní v rokovacej sále	FR	4%	
Dohoda poslaneckých klubov, aby sa dočasne nepodávali interpelácie	HU	4%	
Zriadenie informačnej misie, zloženej zo zástupcov politických strán a stálych výborov v parlamente na monitorovanie vývoja situácie a dôsledkov pandémie COVID-19	FR	4%	
Zasadnutia predsedníctva parlamentu (predseda, podpredsedovia a líder opozície) na diaľku	LT	4%	
Zmrazenie činnosti parlamentu len na nevyhnutné záležitosti (väčšinou súvisiace s riešením pandémie a jej dôsledkov pre štát)	EE, FR, DK, IT, ES, AT, BE, LV, LT, NO, SI, CZ, GR, DE, IE, PT, NL	65%	
Vyhlásenie stavu legislatívnej núdze (na základe § 99 rokovacieho poriadku Poslaneckej snemovne Parlamentu ČR)	CZ	4%	
Schválenie zákona, ktorým sa prenášajú niektoré právomoci parlamentu na vládu – môže rozhodovať bez súhlasu parlamentu (na 1 mesiac)	NO, HU	8%	

Prehľad: Vývoj pandémie COVID-19 vo vybraných štátoch a prehľad prijatých
hygienicko-epidemiologických opatrení

Typ opatrenia	Aplikujúce štáty	% aplikujúcich krajín (z celkovo 26 dostupných odpovedí)	Opatrenie je použité v NR SR
Vopred ohlásená práca poslancov na diaľku (sledovanie schôdza a zadávanie podnetov digitálne) sa považuje za účasť na schôdzi (bez možnosti hlasovania na diaľku); možnosť vopred ohlásiť vystúpenie na schôdzi telefonicky	FI	4%	
Zmena rokovacieho poriadku parlamentu			
Organizácia schôdzí na diaľku a hlasovanie na diaľku (dočasne za daných okolností)	BE, NO, PL	12%	
Umožnenie zasadnutia výboru na diaľku (dočasne za daných okolností)	LT, PL, GB, NO	15%	
Dočasné vypustenie termínov pre predkladanie návrhov do parlamentu	NO	4%	
Zníženie kvóra na 25% poslancov najneskôr do 30. septembra 2020; právny základ pre možnosť účasti na rokovaní výboru na diaľku	DE	4%	

Zdroj: Európske centrum pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD), požiadavka č. 4333 *Precautionary measures taken on Parliament's premises to prevent the possible spread of COVID-19 (coronavirus disease)*; č. 4350 *Additional measures taken on Parliament's premises to prevent the spread of COVID-19 (coronavirus disease)*, č. 4354 *Adjustment of Parliamentary Activity to COVID-19 Outbreak*; č. 4364 *COVID-19: ICT-Support for Parliaments* a 4365 *Amendments to the Rules of Procedure related to Covid -19 outbreak* + informácie zasielané prostredníctvom stálych zástupcov jednotlivých národných parlamentov pri Európskom parlamente

5. Záver

Medzi opatrenia, ktoré boli zavedené **vo väčšine** z nami sledovaných krajín, patria najmä:

- vyhlásenie mimoriadnej situácie, mimoriadneho alebo núdzového stavu
- zatvorenie kultúrnych a športových centier a zrušenie podujatí
- zatvorenie reštaurácií, barov a klubov (reštaurácie len výdaj jedla so sebou)
- zatvorenie obchodov (okrem potravín, drogérií a lekární) a nákupných centier
- zákaz zhromaždení ľudí nad určitý počet osôb
- zatvorenie škôl všetkých stupňov
- obmedzenia cestovania do/z krajiny (do krajiny len občania daného štátu) až úplné uzatvorenie hraníc štátu
- obmedzenie voľného pohybu osôb (okrem definovaných účelov ako napr. cesta do zamestnania, apod.).

Čo sa týka **zákazu zhromažďovania sa**, najstriktnejšie obmedzenia boli prijaté v Nemecku, Spojenom kráľovstve, Rakúsku, Českej republike, Estónsku, Poľsku, Bulharsku a Lotyšsku, kde nie je dovolené stretávať sa viac ľuďom ako dvom (okrem ľudí žijúcich v spoločnej domácnosti). V Luxembursku je tento počet dokonca obmedzený na jedného človeka.

Medzi nami analyzované štáty s najvyšším počtom nakazených ochorení COVID-19 patria **Španielsko, Taliansko, Francúzsko, Nemecko a Spojené kráľovstvo**, kde počty nakazených už presiahli stotisíc. V Taliansku zaznamenávame výraznejší nárast počtu nakazených **okolo 20. februára 2020**, v ostatných spomenutých krajinách **až začiatkom marca** (t. j. o 10-14 dní neskôr). Prudký nárast ochorení v Španielsku, Nemecku a Francúzsku zaznamenávame cca od polovice marca, v Spojenom kráľovstve o čosi neskôr – až okolo 20. marca 2020, ale zato veľmi prudký. Čo sa týka úmrtnosti v týchto piatich krajinách, najmenší podiel úmrtí na celkový počet nakazených má Nemecko (2-3%), zatiaľ čo v Taliansku, Španielsku a Francúzsku je to 10-12%.

Ak sa pozrieme na **opatrenia**, zavádzané v týchto piatich krajinách, vidíme, že majú zavedené všetky najstriktnejšie obmedzenia, ako je uzatvorenie škôl, rušenie kultúrnych a športových podujatí, zatvorenie obchodov okrem nevyhnutného sortimentu, vyhlásený stav núdze, obmedzenia voľného pohybu obyvateľov, zákaz zhromažďovania, ako aj reštrikcie na cestovanie. **Chýbajú** však niektoré **menej striktné opatrenia**, ako je napríklad povinné nosenie rúšok, nákupné hodiny v obchodoch pre seniorov, povinná karanténa pri návrate zo zahraničia a pod. Okrem Spojeného kráľovstva a Nemecka, ktoré väčšinu opatrení začali zavádzať až po 20. marci 2020, väčšina ostatných krajín začala opatrenia zavádzať približne v rovnakom čase ako ostatné európske štáty. Avšak treba poznamenať, že v tomto čase – medzi 12. a 16. marcom 2020 mali tieto krajiny už tisíce nakazených, zatiaľ čo ostatné európske krajiny iba desiatky až stovky.

Jediným opatrením, ktoré bolo v najviac postihnutých krajinách zavedené skôr oproti menej postihnutým krajinám je obmedzenie voľného pohybu osôb. Všetkých päť najviac postihnutých krajín má takéto opatrenie zavedené a sú prísne vymedzené akceptovateľné dôvody, pre ktoré môžu obyvatelia vychádzať z domu.

Krajiny s najmenším počtom nakazených z nami sledovaných sú: **Malta, Cyprus, Bulharsko, Lotyšsko, Slovensko, Litva a Maďarsko**. Sú to krajiny, ktoré poväčšine prijímali tvrdé obmedzenia vo veľmi včasnom štádiu nástupu pandémie. Tieto krajiny majú väčšinou zavedený aj najširší rozsah opatrení, vrátane tých, ktoré štáty s prudkým nástupom pandémie nezavedli, ako napríklad špeciálne nákupné hodiny v obchodoch pre seniorov, pohyb na verejných miestach, v obchodoch a dopravných prostriedkoch len v rúškach a pod.

V súčasnosti je veľmi náročné predvídať tempo a dĺžku trvania pandémie. Avšak zo zatiaľ zistených faktov sa ukazuje, že včasné zavedenie striktných hygienicko-epidemiologických opatrení na spomalenie šírenia ochorenia COVID-19, prináša pozitívny efekt v podobe zmiernenia nárastu počtu nakazených a obetí. Preto bude v najbližšej budúcnosti potrebné veľmi zvažovať postupné uvoľňovanie prijatých reštrikcií.

Osobitná časť materiálu bola venovaná opatreniam, ktoré prijali **národné parlamenty vybraných európskych štátov vo vzťahu ku svojej činnosti a organizácii práce, rokovania a hlasovania**, a to za účelom prevencie proti šíreniu ochorenia COVID-19. Opatrenia boli rozdelené na hygienické a epidemiologické, týkajúce sa organizácie práce parlamentu a týkajúce sa činnosti parlamentu. Opatrenia, týkajúce sa činnosti parlamentu boli následne rozdelené na opatrenia, týkajúce sa rokovania výborov, plenárnych schôdzí, spôsobu hlasovania, zmeny rokovacieho poriadku parlamentu a iné.

Najčastejšími opatreniami, týkajúcimi sa rokovania **výborov** sú: zúženie spektra prerokovávaných záležitostí na tie, ktoré bezprostredne súvisia s pandemiou a jej negatívnymi dopadmi a organizovanie rokovania výborov prostredníctvom elektronických prostriedkov a videokonferencií. Tieto opatrenia zaviedla **polovica** zo sledovaných štátov.

Čo sa týka **plenárnych schôdzí**, väčšina analyzovaných krajín pristúpila k redukcii počtu poslancov v rokovacej sále a viacero krajín takisto zmenilo organizáciu sedenia poslancov tak, aby bolo možné dodržiavať odporúčané dištančné vzdialenosti medzi nimi.

V oblasti zmeny spôsobu **hlasovania** zaviedli 3 krajiny (Španielsko, Holandsko, Poľsko) hlasovanie na diaľku (bez prítomnosti poslancov v rokovacej sále) a ďalšie krajiny o takomto spôsobe uvažujú (napríklad Spojené kráľovstvo). Niektoré krajiny zaviedli tzv. zastupiteľské hlasovanie – Francúzsko a Švédsko, kde určitý počet poslancov za každý poslanecký klub má oprávnenie hlasovať za celý poslanecký klub.

Samozrejme, že možnosť zavádzať tieto zmeny súvisí s rokovacím poriadkom parlamentu v danom štáte a takisto aj s dostupným technickým vybavením. Preto niektoré štáty pristúpili k novelizácii **rokovacieho poriadku parlamentu**, aby bolo možné uskutočniť opatrenia na ochranu poslancov a zamestnancov proti nákaze novým koronavírusom. K takýmto štátom patria: Belgicko, Nórsko a Poľsko, ktoré zmenou rokovacieho poriadku vytvorili podmienky pre hlasovanie na diaľku; Lotyšsko, Poľsko, Spojené kráľovstvo, Nemecko a Nórsko, ktoré vytvorili podmienky pre rokovania výborov na diaľku a Nemecko takisto dočasne znížilo kvórum na 25%. Treba uviesť, že vo väčšine prípadov ide o dočasnú zmenu, limitovanú buď časovo, alebo mimoriadnymi okolnosťami, za ktorých môže byť využitá.

Použité zdroje

1. Informácie poskytnuté stálymi zástupcami jednotlivých národných parlamentov pri Európskom parlamente (e-mailová komunikácia).
2. Európske centrum pre parlamentný výskum a dokumentáciu ECPRD (interná databáza členských štátov EÚ a Rady Európy) [<https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/public/page/about>]: požiadavka č. 4333 Precautionary measures taken on Parliament's premises to prevent the possible spread of COVID-19 (coronavirus disease); č. 4350 Additional measures taken on Parliament's premises to prevent the spread of COVID-19 (coronavirus disease); č. 4354 Adjustment of Parliamentary Activity to COVID-19 Outbreak; č. 4364 COVID-19: ICT-Support for Parliaments a 4365 Amendments to the Rules of Procedure related to Covid -19 outbreak.
3. Federal Ministry of Health (Germany). Dostupné na internete: <https://www.bundesgesundheitsministerium.de/> [cit. 06.04.2020]
4. Robert Koch Institut. Dostupné na internete: https://www.rki.de/DE/Content/InfAZ/N/Neuartiges_Coronavirus/Risikobewertung.html [cit. 9.04.2020]
5. The Luxembourg Government: Coronavirus COVID-19. Dostupné na internete: https://gouvernement.lu/en/dossiers/gouv_msan%2Ben%2Bdossiers%2B2020%2Bcorona-virus.html [cit. 03.04.2020]
6. Public Health England. Dostupné na internete: <https://www.gov.uk/government/organisations/public-health-england> [cit. 9.04.2020]
7. Government of the Republic of Croatia. Dostupné na internete: <https://vlada.gov.hr/coronavirus-protection-measures/28950> [cit. 03.04.2020]
8. Ministry of Foreign and European Affairs Republic of Croatia. Dostupné na internete: <http://www.mvep.hr/en/info-servis/press-releases/coronavirus-control-strengthening-measures-for-croatian-and-foreign-nationals-entering-the-republic-of-croatia,32735.html> [cit. 03.04.2020]
9. Coronavirus COVID-19 Belgium. Dostupné na internete: <https://www.info-coronavirus.be/en/> [cit. 02.04.2020]
10. Coronavirus COVID-19 Government of Ireland. Dostupné na internete: <https://www.gov.ie/en/news/7e0924-latest-updates-on-covid-19-coronavirus/> [cit. 02.04.2020]
11. Federal Office of Public Health Switzerland. Dostupné na internete: <https://www.bag.admin.ch/bag/en/home/krankheiten/ausbrueche-epidemien-pandemien/aktuelle-ausbrueche-epidemien/novel-cov.html> [cit. 06.04.2020]